

KRISTINEHAMNS KOMMUN
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSFÖRVALTNINGEN

Kf § 108

Dnr 205/00

403

Ankom 2001 -11- 05

Dnr 40/01

Revidering av miljöpolicy för Kristinehamn kommun Exp

MBN

Plan chef

Agenda 21-sam.

Energirådsg.

Kommunfullmäktiges beslut enligt kommunstyrelsens förslag
Kommunfullmäktige fastställer reviderat förslag till miljöpolicy och övergripande miljömål för Kristinehamns kommun.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att planlägga ett genomförandeprojekt och återkomma till kommunfullmäktige om lämplig genomförandetid och förslag till finansiering.

Bakgrund

Kommunstyrelsen uppdrog enligt § 87/00 till kommunkontoret att initiera arbetet med att utforma en miljö- och energipolicy, vilken skall vara riktmärke och ligga till grund för hur miljö- och energifrågorna skall hanteras i nämnder och styrelser.

En av Agenda 21-samordnaren och energirådgivaren framtaget förslag till miljöpolicy presenterades för kommunstyrelsens arbetsutskott enligt § 212/00, som remitterade förslaget till samtliga nämnder, styrelsen, de kommunala bolagen samt näringslivssamverkan för att inhämta synpunkter i allmänhet och en bedömning om i vilken omfattning som målen kan uppnås inom den egna nämndens/styrelsens ansvarsområde och ekonomiska ram.

Sammanfattning av remissvaren

Remissinstanserna är i huvudsak positiva och tillstyrker policyn och de övergripande målen. Både socialnämnden och skolnämnden anser att initiala kostnader, såsom tillfälliga personalresurser och investeringar för att uppnå målen, bör finansieras av kommunfullmäktige för att i det skede när besparingarna ger minskade kostnader reglera detta i kommunbidraget. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på detta. Social- och skolnämnden uttalar sig också positiva till att integrera en översyn av transportlogistiken.

Planeringschefens skrivelse 2001-07-13

En teoretisk bedömning är att den totala besparingen vid en måluppfyllelse uppgår till c:a 3 000 000 kronor per år. Vid den förstudie som genomförts av transportlogistiken inom skola och hemtjänst bedömer konsulten besparingspotentialen till 10-25% eller 600 000 – 1 500 000 kronor per år. Detta utgör dock bara en del av kommunens totala transportarbete. En schablonmässig bedömning indikerar en besparingspotential inom energi och transportområdet på minst 3 – 4 000 000 kronor per år.

De åtgärder som behöver vidtas för att nå målen är små, men många till antalet, vilket kräver en omfattande arbetsinsats totalt. Under en två- till treårsperiod erfordras säkerligen två heltidsanställda, varav en i huvudsak arbetar med energibesparing och en med transportlogistik. Arbetet består i att på varje arbetsplats inventera, upprätthålla åtgärdsprogram, utbilda och följa upp.

Justerande sign

LD

Mh

M.B.

Utdragsbestyrkande

OK

Kf § 108 forts

Kostnaden för den tillfälliga personalförstärkningen kommer att uppgå till c:a 2 miljoner kronor. Konsultativt stöd kommer också att erfordras inom teknik, logistik och utbildning till en bedömd kostnad av 1 miljon kronor. Slutligen erfordras investeringar i rörelsevakter, tidur, elmätare etc för kanske ytterligare 1 miljon kronor. Under en treårsperiod erfordras således en engångsinsats på c:a 4 miljoner kronor.

Kostnaden för projektet bör upptas som en engångskostnad i kommunfullmäktiges budget under tre år och finansieras genom att kommunbidraget till nämnder och styrelser reduceras i lämplig omfattning efter tre år. Tidpunkt för projektstarten får anpassas till övriga ekonomiska förhållanden.

Arbetsutskottets överväganden den 12 september 2001

Efter överläggningar tillstyrkte arbetsutskottet planeringschefens beslutsförslag.

Kommunstyrelsens handläggning den 1 oktober 2001

Kommunstyrelsen diskuterade ärendet och konstaterade att policydokumentet är mycket viktigt och angeläget, dock konstaterades att det under år 2002 inte är möjligt att anslå de medel som erfordras för att uppnå måluppfyllelse.

Efter avslutade överläggningar, där Ingrid-Märta Grönlie, Dick Malmström, Anne Høimebakk, Jane Larsson, Roland Lèben, Eskil Johansson, Kerstin Andersson och Åke Thörnesjö deltog, tillstyrktes arbetsutskottets förslag samt konstaterades att ärendet nu endast avser ett principbeslut om miljöpolicy. Således kommer kommunfullmäktige vid annat tillfälle, efter beredning av finansieringsfrågan, att återigen behandla policyns konkreta genomförande.

Beredande organs förslag till beslut

Se planeringschefens skrivelse den 13 juli 2001.

Se arbetsutskottets § 136/01.

Se kommunstyrelsens § 144/01.

Kommunfullmäktiges behandling

Ordföranden meddelar att vissa handlingar i utskickat material saknas. Av denna anledning är aktuell bilaga omtryckt i sin helhet och utlämnad till samtliga ledamöter.

Roland Lèben yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Lèben anser att kommunen i genomförandeskedet bör utnyttja de resurser som redan finns i tjänsterna som Agenda 21-samordnare och energirådgivare. Dessa bör kunna prioritera om sina respektive arbetsuppgifter i syfte att genomföra miljöpolicyns intentioner.

Lars Alexandersson yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Vidare gratulerar Alexandersson kommunen, som beställt etanoldrivna fordon. Beträffande framtiden för etanol anser miljöpartiledaren att det vore "bedrövtligt" om detta

Kf § 108 forts

bränsle, p.g a skatter, blir dyrare än bensinen. Slutligen hoppas Alexandersson på vind- och solenergi, som förutom energin även skapar arbetstillfällen.

Mats Thorén yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och meddelar att han delar Lebens synpunkter beträffande omprioriteringar och därmed använda de resurser som finns för att genomföra stora delar av policyn.

Efter avslutade överläggningar bifaller kommunfullmäktige kommunstyrelsens förslag.

KRISTINEHAMNS

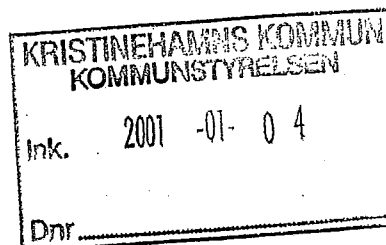
KOMMUN

Stadskansliet

KRISTINEHAMNS KOMMUN
STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

2001 -01- 0 5

DNR:.....

Remiss miljöpolicy för Kristinehamns kommun

Vid kommunstyrelsens arbetsutskotts behandling av rubricerade remiss redovisades en bedömd ekonomisk besparingspotential om miljömålen uppnås. Redovisningen biläggs. Vid utskottsbehandlingen diskuterades även frågan om finansiering av de initiala kostnader som nödvändigtvis uppkommer. Dessa utgörs dels av investeringar i utrustning såsom rörelsevakter, elmätare etc, dels förmodligen av en extra resursperson som på heltid kan ägna sig åt måluppfyllelsen under kanske en tvåårsperiod.

Finansiering av de initiala kostnaderna kan antingen ske genom att kommunfullmäktige anvisar medel för dessa och reducerar kommunbidraget till respektive nämnd i den omfattning som erfordras eller att respektive nämnd tillskjuter medel för de gemensamma kostnaderna och behåller den nettobesparing som uppkommer. Utskottet önskar att nämnderna i remissvaren ger sin syn på finansieringsfrågan. Alternativen är inte direkt tillämpliga på de kommunala bostäderna som ändå i remissvaren bör ge sin syn på finansieringsfrågan.

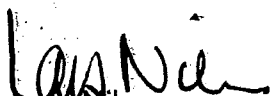
Parallellt med arbetet med miljöpolicyen har en av vägverket finansierad förstudie genomförts av kommunens transportarbete med tyngdpunkten på persontransporter. Förstudien indikerar att det exempelvis inom skolan och socialtjänsten är möjligt att minska transportkostnaderna med 10-25 % genom förbättrad logistik. Det totala transportarbetet inom de kommunala verksamheterna är mycket omfattande. En stor mängd personer och material transporteras dagligen kort och tvärs med i de flesta fall mycket liten samordning. Frågan har diskuterats inom stadsbyggnadsgruppen och förstudien finns tillgänglig inom förvaltningarna.

Eftersom transport- och miljöfrågorna hänger samman så bör ett övergripande arbetet med transportlogistiken integreras med miljöpolicyen. Transportsamordning är ett komplicerat och resurskrävande arbete och utskottet önskar att nämnderna ger sin synpunkt på detta i remissvaren.

Eventuellt kan det vara skäl att tillsätta en kommungemensam enhet som under en begränsad tidsperiod arbetar med transport- och miljöfrågorna.

Synpunkter på remissen och ovanstående skall vara stadskansliet tillhanda senast den 30 april 2001.

KOMMUNKONTORET 2001-01-03

Lars Nilsson,
planeringschef

BESPARINGSPOTENTIAL

om miljömålen går att genomföra

Kvantitet	Kostnad	Koldioxid- utsläpp	Minskade utsläpp	Besparing
Papper 5.300.000 ark	441.000:-			88.000:-
Fordons- Bränsle 290 kbm/203 ton	1.900.000:-	466 ton	46 ton	190.000:-
Olja 1600 kbm/1328 ton	4.410.000:-	4249 ton	646 ton	660.000:-
Elför- brukning 25.100.000 kwh	14.942.000:-			2.241.000:-
			Summa	3.179.000:-

4b

Au § 212

Dnr 205/00

403

Miljöpolicy för Kristinehamns kommun

Exp

nämnder
styrelser
när. livssamv.
plan chef

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet remitterar förslag till miljöpolicy för Kristinehamns kommun till samtliga nämnder och de kommunala bolagen samt näringslivssamverkan för att inhämta synpunkter i allmänhet och en bedömning om i vilken omfattning som målen kan uppnås inom den egna nämndens/styrelsens ansvarsområde och ekonomiska ram.

Arbetsutskottet uppdrar till kommunkontoret att utarbeta missivskrivelse.

.....

Bakgrund

Kommunstyrelsen uppdrog enligt § 87/00 till kommunkontoret att initiera arbetet med att formulera en miljö- och energipolicy, vilken skall vara riktmärke och ligga till grund för hur miljö- och energifrågorna skall hanteras i nämnder och styrelser

Ärendet

Föreligger förslag till miljöpolicy för Kristinehamns kommun framarbetat av Agenda 21 samordnaren i samarbete med energirådgivaren. Policyn innehåller också förslag till kvantifierade övergripande mål. De uppsatta målen är klart realiserbara, men kräver engagemang hos nämnder och förvaltningar. I första hand av att personella resurser ställs till förfogande för att på det lokala planet realisera målen. Insatser kommer även att fordras för att göra målen mätbara samt någon form av central projektledning och uppföljning.

Planeringschefen föreslår i skrivelse den 11 december 2000 att policyn remitteras till nämnder och styrelser för att inhämta synpunkter och bedömning om i vilken omfattning, som målen kan uppnås inom den egna nämnden/styrelsens ansvarsområde.

Beredande organs förslag till beslut

Se planeringschefens skrivelse den 11 december 2000.

Arbetsutskottets behandling

Lars-Peter Jansson, Agenda 21 samordnare, redovisar förslag till miljöpolicy samt en "besparingspotential", om miljömålen går att genomföra. Ett mål är att minska elförbrukningen med 15% och därmed spara 2,2 miljoner kronor. De övergripande miljömålen är applicerbara på alla verksamheter inom kommunen. Man kan vidare anta fler detaljerade mål, som är anpassade för varje förvaltnings verksamhet.

I policyn ingår även att öka andelen alternativa fordonsbränslen med 50% under en femårsperiod. Vidare skall alla inköpsansvariga på förvaltningarna utbildas i miljöanpassad upphandling.

Au § 212 forts

Agenda-samordnaren och energirådgivaren kommer att vara resurspersoner i arbetet med att förankra miljömålen.

Arbetsutskottet diskuterar ärendet, bl a finansieringsfrågor, attitydförändringar, miljöbokslut, lagen om offentlig upphandling, pågående miljöprojekt m.m.

Efter avslutade överläggningar beslutar utskottet att förslag till miljöpolicy skall remitteras till samtliga nämnder och styrelser samt näringslivssamverkan för synpunkter. Kommunkontoret uppdras att utforma en missivskrivelse.

Mbn § 100

Miljöpolicy Kristinehamns kommun

Förslag till miljöpolicy för Kristinehamns kommun har remitterats till miljö- och byggnadsnämnden.

Yttrande

Stadsbyggnadsförvaltningen och Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har inkommit med gemensam skrivelse daterad den 14 maj 2001.

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

- Miljö- och byggnadsnämnden tar yttrandet som sitt eget.
-

Justerande Sign

Utdragsbestyrkande

***På väg mot ett hållbart samhälle -
där alla drar sitt strå till stacken!***

Miljöpolicyn anger färdriktningen för Kristinehamns kommuns miljöarbete och är utgångspunkt för omställning till ekologisk hållbar utveckling. Den gäller för nämnder, förvaltningar och kommunala bolag. Den gäller för all verksamhet och alla anställda.

Förtroendevalda och chefer ansvarar för att skapa goda förutsättningar för arbetet och för att aktivt ta vara på och utveckla personalens kompetens och engagemang i miljöfrågorna. Inom varje verksamhetsområde skall man informera, utbilda och motivera så att alla kan utföra sina arbetsuppgifter på ett alltmer miljömässigt ansvarsfullt sätt.

Grundtanken är att miljöhänsyn skall ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten på alla områden. Miljöfrågor är ju inget problemområde i sig. Nästan all miljöpåverkan är en effekt av verksamheter; av att människor tillgodoser sina materiella behov att äta, bo, klä sig, hålla rent, kommunicera, resa, arbeta och roa sig.

Miljöpolicy

n skall bidra till att ge Kristinehamns kommun en tydlig miljöprofil. Vi skall sprida goda idéer och erfarenheter. Medborgarna skall ges möjlighet att delta i arbetet.

Fem punkter för Kristinehamns kommun

1. Hushålla med naturresurserna!

Användningen av energi, råvaror och andra resurser skall minska. Utnyttjandet skall bli allt mer effektivt och materialflöden skall slutas enligt kretsloppsprincipen. Särskild vikt skall läggas vid att användningen av förnybara resurser ökar.

2. Tag hänsyn till människor och natur!

Mänsklig livskvalitet och biologisk livsmiljö skall tas tillvara och främjas. Biologisk mångfald är förutsättningen för naturens anpassning till nya förhållanden och ytterst vår möjlighet att överleva. Skadlig inverkan från utsläpp till luft, mark och vatten, liksom andra miljöstörningar skall begränsas.

3. Planera och investera för en bättre miljö!

Varje verksamhet skall sträva efter att utvecklas på ett miljömässigt hållbart sätt. Hur vi planerar och bygger påverkar under lång tid boendeförhållanden, sociala villkor, transport- och energibehov, avfallshantering, vatten- och avloppssystem. Historiska, kulturella och estetiska värden som bidrar till en god livsmiljö skall värnas. Miljöåtgärder skall ses i ett helhetsperspektiv och som långsiktiga investeringar. Vi skall prioritera åtgärder som leder till varaktig förbättring och som angriper orsaker snarare än symptom.

4. Köp miljöanpassade varor och tjänster!

All upphandling skall stimulera leverantörer och entreprenörer att ta fram miljöanpassade produkter och tjänster. Alla led - råvaror, produktion, transporter, användning och avfall - skall tas med i beräkningen. Möjligheter att gynna lokal produktion och ekologiskt producerade livsmedel skall tas tillvara för att nå en mer långsiktig hållbar utveckling. Kommunen skall utnyttja sin ställning som stor kund, gärna i samverkan med grannkommuner, för att driva på utvecklingen.

5. Samverka med medborgare, företag och organisationer!

Genom att utveckla samarbetet med och mellan olika företag, entreprenörer, föreningar och ideella organisationer kan vi skapa upp- slutning kring ett gemensamt, samordnat miljöarbete. Vi skall utveckla dialogen med medborgarna. Därigenom kan vi bidra till ökad livskvalitet genom att både förbättra miljön och stärka demokratin.

FÖRSLAG PÅ ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL

- **Minska energiförbrukningen med 15 procent under en treårsperiod jämfört med 1999.**
- **Varje förvaltning skall ha möjlighet att påverka sin energiförbrukning genom egna mätare.**
- **Minska pappersförbrukningen med 20 procent under en treårsperiod jämfört med 1999.**
- **Minska antalet mil vi kör bil i tjänsten med 10 procent under en treårsperiod jämfört med 1999.**
- **Öka andelen alternativa fordonsbränslen i tjänstebilarna med 50 procent under en femårsperiod jämfört med 1999.**
- **Inom ett år skall alla inköpsansvariga på förvaltningarna ha fått utbildning i miljöanpassad upphandling enligt "Västernorrlandspärmen".**

Ovanstående övergripande miljömål är så utformade att de skall vara applicerbara på samtliga förvaltningar. Varje förvaltning skall sedan bryta ner dessa övergripande miljömål till detaljerade mål.

Miljöpolicyen ger utrymme för förvaltningarna att anta fler detaljerade miljömål som är anpassade till respektive verksamhet.

HUR GÅR VI VIDARE?

När processen har kommit så långt, att *miljöpolicyn* och de *övergripande miljömålen* är fastlagda i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, gäller det att gå vidare.

Miljöarbetet behöver ingen ny organisation.

Miljöarbetet är inte ett separat arbetsområde och dess organisation och rutiner skall så långt möjligt vara desamma som man redan följer på förvaltningarna.

Själva arbetet med miljömålen kräver dock en ledare och/eller en arbetsgrupp. Ledaren/arbetsgruppen måste ha förvaltningsledningens fulla stöd och hans/hennes/dess roll bör tydligt klargöras i organisationen.

Verksamhetens omfattning och inriktning avgör.

Förvaltningens omfattning och inriktning kommer naturligtvis att bestämma hur miljöarbetet skall se ut och vilka resurser det kommer att kräva. Behovet av bl a nya kunskaper och därmed utbildning är säkert en fråga som kommer att diskuteras.

Miljöarbetet berör alla.

Miljöarbetet måste omfatta alla medarbetare, dels tillföras kompetens, som – i ett inledningskede – kanske inte finns i tillräcklig utsträckning inom förvaltningen.

Hur ser en bra arbetsmodell ut?

Det är svårt att ge ett bra svar på den frågan. Variationer i upplägg finns säkert och därför måste förvaltningarna själva hitta en modell som passar bäst för deras arbete med miljömålen.

Som lite hjälp i början, kan kanske nedanstående modell vara något att diskutera vidare kring.

Arbetsgrupp på förvaltningen

Själva arbetet med att göra miljöutredningen och ta fram förslag på detaljerade miljömål kan lämpligen ledas av en arbetsgrupp. Arbetsgruppen måste ha förvaltningsledningens fulla stöd och dess roll bör tydligt klargöras i organisationen. I arbetsgruppen kan också diskuteras miljöutbildningsbehovet på förvaltningen.

På socialförvaltningen/IFO pågår ett pilotprojekt inom miljö- och energiområdet, arbetet beräknas vara klart hösten 2000. Projektet är väl dokumenterat och har utmynnat i ett handlings- och åtgärdsprogram. Metodiken i projektet kan stå som modell för andra förvaltningar.

För att underlätta miljö- och energiarbetet på kommunens förvaltningar kan agenda 21-samordnaren och energirådgivaren vara behjälpliga med viss handledning.

Miljöutredning

Vad kan vi förvänta oss av miljöutredningen?

Resultatet av en miljöutredning är naturligtvis helt beroende på vilken verksamhet förvaltningen bedriver.

Var hittar vi miljöaspekterna?

Varje miljöutredning omfattar ett antal generella områden, på vilka vi kan förvänta oss att vår förvaltning utövar någon form av miljöpåverkan. Det är följaktligen utifrån dessa vi kan definiera verksamhetens miljöaspekter och bidra till en förbättring.

Förvaltningens verksamhet och miljöpåverkan kanske också berörs av lagar, förordningar och föreskrifter. På varje område måste miljöutredningen därför också ge oss besked om i vilken utsträckning vår verksamhet är underkastad antingen mer allmängiltiga lagregler eller uttalat områdes-specifika lagar och förordningar. Lagar och förordningar skall alltid utgöra miniminivån i miljöarbetet.

De olika områdena har självfallet olika betydelse beroende på verksamhetens inriktning och kan delvis sammanfalla, men de kan schematiskt ges följande rubriker:

- Avfall
- Energi
- Kemikalier och andra produkter
- Byggnader/lokaler

- Transporter
- Inköp

Se även förslaget till övergripande miljömål.

Miljömål

Skillnaden mellan övergripande och detaljerade miljömål.

De övergripande miljömålen är långsiktiga och kan i vissa fall vara svåra att kvantifiera.

De detaljerade miljömålen utgör delmål på vägen mot de övergripande målen. De skall stödja ett eller flera av de övergripande målen, vara realistiska, ha en klar tidsgräns och vara mätbara.

Även om det övergripande kommunala målet har preciserats till exempelvis en minskning med 25 procent inom en treårsperiod, är det inte säkert att en viss verksamhetsdel behöver ha samma mål. Dess mål kan ligga antingen högre eller lägre; däremot skall kommunens totala minskning under treårsperioden uppgå till 25 procent jämfört med utgångsläget.

Exempel på övergripande miljömål.

Kommunen skall minska sin elförbrukning med 15 procent under en treårsperiod jämfört med 1999.

Exempel på detaljerade miljömål.

Socialförvaltningen skall minska sin elförbrukning med 10 procent under en 12-månadersperiod jämfört med utgångsläget.

Miljörevision (uppföljning)

En revision av miljöarbetet innebär att vi jämför de resultat vi uppnått på olika områden med de mål vi ställt upp och de förväntningar vi haft. Revisionen syftar till att ge underlag för förbättringar av miljöarbetet.

Revisionen skall genom sina frågor och krav få fram objektiva bevis för att miljöarbetet fungerar på avsett sätt. Det är bättre att fråga "hur görs detta?" än att fråga "görs detta?". Den första frågan, en så kallad öppen fråga, tvingar fram mer utförliga svar, vilka kan jämföras med rutiner och instruktioner.

Revision är inte en fråga om att få fram vem som eventuellt gjort fel, utan att fastställa hur systemet fungerar.

Revision/uppföljning av miljöarbetet skall genomföras regelbundet. Hur ofta bestäms med tanke på dels verksamhetens miljöpåverkan dels resultaten av tidigare revisioner/uppföljningar.
Det förefaller vara lämpligt att koppla uppföljningsarbetet på miljöområdet till förvaltningarnas bokslutsarbete.

Diarienummer	Reg.dat	Ärendegrp	Ärendetyp	Diaplan	Handl	Status
2001-000040	20010215	4	11	11.5	MHLNT	Pågående

MILJÖPOLICY

Händelser

Händelserubrik	Händelsedatum	Orsak	Handl	Dok	In/Ut
SKRIVELSE Miljöpolicy för Kristinehamns kommun.	20010215	SKR	MHLNT	☐	In
BESLUT Mbn § 100. Miljöpolicy Kristinehamns kommun.	20010523	BES	MHLNT	☐	Ut
BESLUT Kf § 108; Revidering av miljöpolicy för Kristinehamns kommun.	20011025	BES	MHLNT	☐	In

- Slut -